

Qui illum coronavit, pœvia approbatione sue electionis.

retulerunt; experimento censem fore longe majora, quam famæ facultas sufficiat explicare.

§.5. Nos igitur votis suis non immerito benignum conferentes auditum, ipsius æternæ charitatis, & debiti honoris confringentes amplexibus, eundem filium nostrum carissimum, cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, diligentibus deliberatione præhabita, de eorumdem fratrum consilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & gloriose semper Virginis MARIE, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli, exaltationemque, & honorem dictæ Romanæ Ecclesiæ, & sacri Imperii, ad suscipiendum imperiales dignitates, dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eandem, sibi per manus Venerabilis fratris nostri Francisci Episcopi Portuensis, unktionem huiusmodi impendi fecimus, & tandem collatis sibi omnibus dignitatibus huiusmodi, insigni Imperiali ipsum diademate supradicto duximus coronandum, supplet omnes defectus, si qui aut ratione formæ, aut ratione personæ suæ, aut personarum dictorum Electorum, seu quavis alia ratione, vel causa in huiusmodi electione intervenerint quovis modo, ex certa scientia, & Apostolicæ plenitudine potestatis.

§.6. Omnibus vero interim fidelibus vassallis, & subditis præfati Imperii cuiuscumque conditionis existant, etiam regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, dilicte præcipimus, quatenus præfato Imperatori (ut tenetur) efficaciter parent, & intendant.

Nulli ergo &c.  
Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo xiv. Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno VI.

V III.

Declaratio, tum septem tum reliquam Africam a Promontoriis Baradoc, & Nam ad Ghineam usque, vel etiam ultra ad Antarcticum, omniaque adjacentia Saracenorum Regna Lusitanæ Coronæ esse addita.

NICOLAUSEPISCOPUS  
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex Cælestis Clavigeri Successor, & Vicarius Jesu Christi; cuncta mundi climata omniumque nationum in illis degentium qualitates paternæ consideratione discutens, ac salutem querens, & appetens singulorum, illa perpenfâ deliberatione salubriter ordinat, & disponit, quæ grata Divinæ Majestati fore conspicit, & per quæ oves sibi divinitus creditas, ad unicuique ovile Dominicum reducat, & acquirat eis felicitatis æternæ

præmium, ac veniam impetret animabus, quæ eo certius auctore Domino, provenire credimus, si condignis favoribus, & specialibus gratiis eos Catholicos prosequamur Reges, & Principes quos veluti Christianæ fidei athletas, & intrepidos non modo Saracenorum, caterorumque infidelium Christi nominis inimicorum feritatem reprimere, sed etiam ipsos eorumque Regna, ac loca etiam in longissimis, nobisque incognitis partibus confidentia pro defensione, & augmento fidei debellare, suoque temporali Dominio subdere nullis parcendo laboribus, & expensis, facti evidentia cognoscimus, ut Reges, & Principes ipsi sublati quibusvis dispendiis ad tam saluberrimum, tamque laudabile prosequendum opus per amplius animentur.

§.1. Ad nostrum siquidem nuper, non sine ingenti gaudio, & nostræ mentis lætitia pervenit auditum, quod dilectus filius nobilis vir Henricus Infans Portugaliæ charissimus in Christo filii nostri Alfonsi Portugaliæ, & Algarbii Regnorum Regis illustris, patriis inhaerens vestigiis claræ memoriæ Joannis dictorum Regnorum Regis ejus Genitoris, ac zelo salutis animarum, & fidei ardore plurimum successus tamquam Catholicus, & verus omnium Creatoris Christi miles ipsiusque Fidei acerrimus, ac fortissimus Defensor, & intrepidus pugil ejusdem Creatoris gloriosissimum nomen per universum terrarum orbem etiam in remotissimis, & incognitis locis divulgari, extolli, & venerari, necnon illius ac vivificæ, qua redempti sumus, Crucis inimicos perfidos Saracenos, videlicet, ac quoscumque alios infideles ad ipsius Fidei gremium reduci, ab ejus incunte ætate totis aspirans viribus post Cepentem Civitatem in Africa consistentem per dictum Joannem Regem ejus subactam Dominio, & post multa per ipsum Infantem nomine dicti Regis contra hostes, & infideles prædictos, quam etiam in propria persona, non absque maximis laboribus, & expensis, ac rerum, & personarum periculis, & jactura, plurimorumque naturalium suorum cæde gesta bella, ex tot tantisque laboribus periculis, & Damnis, non fractus neque territus, sed ad huiusmodi laudabilis, & pii propositi sui, prosecutionem in dies magis, atque magis exardescens in Oceano Mari quosdam iolitaras insulas fidelibus propalavit, ac fundari, & construi inibi fecit Ecclesias, & alia pia loca in quibus divina celebrantur officia, & dicti quoque Infantis laudabili opera, & industria quamplures diversarum in dicto mari existentium Insularum Incolæ, seu Habitatores ad veri Dei cognitionem venientes, Sacrum Baptistima susceperunt ad ipsius Dei laudem, & gloriam, ac plurimarum animarum salutem, orthodoxæ quoque fidei propagationem, & divini cultus augmentum.

§.2. Præterea cum olim ad ipsius Infantis pervenisset notitiam, quod nunquam, vel saltem a memoria hominum

Que sit vera Regum laus.

Henrici Principis gesta insignia.

Athlanticæ Oceanæ Insulas Christi fidei iniburi.

Ad Indos conquiritum maximo labore iter.

Subacti a Lusitanis Aethiopes occidit.

Plures Religionis Christi informati.

non consuevisset per huiusmodi Oceanum mare versus meridionales, & orientales plagas navigari, illudque nobis occiduis adeo foret incognitum, ut nullam de partium illarum gentibus certam notitiam haberemus, credens se maxime in hoc Deo præstare obsequium, si ejus opera, & industria mare usque ad indos, qui Christi nomen colere dicuntur navigabile fieret, sicque cum eis participare, & illos in Christianorum auxilium adversus Saracenos, & alios huiusmodi Fidei hostes commovere posset, ac nonnullos Gentiles, seu Paganos nefandissimi Machometi secta minima infectos populos inibi medio existentes continuo debellare, cisque incognitum Sacratissimum Christi nomen predicare, ac facere prædicari, regia tamen semper auctoritate munitus, a viginti-quinque annis citra, exercitum ex dictorum Regnorum Gentibus, maximis cum laboribus, periculis, & expensis in velocissimis navibus, Caravellis nuncupatis ad perquirendum mare, & Provincias maritimas, versus meridionales partes, & polum Antharticum annis singulis fere mittere non cessavit, sicque factum est, ut cum naves huiusmodi quamplures Portus, Insulas, & maria perlustrarent, ad Ghineam Provinciam tandem pervenirent occupatisque nonnullis Insulis, Portibus, ac mari, eidem provincie adjacentibus, ulterius navigantes, ad Ostium cuiusdam magni fluminis Nili communiter reputati pervenerunt, & contra illarum partium populos, nomine ipsorum Alfonsi Regis, & Infantis per aliquos annos guerra habita extitit, & in illa quamplures inibi vicinæ Insule debellate, ac pacifica possessa fuerunt, prout adhuc cum adjacenti mari possidentur.

§.3. Exinde quoque multi Ghinei, & alii Nigri vicepti, quidam etiam non prohibitarum rerum permutatione, seu alio legitimo contractu emptionis ad dicta sunt Regna transmissi. Quorum inibi copioso numero ad Catholicam fidem conversi extiterunt, speraturque divina faventis clementia, quod si huiusmodi cum eis continuetur progressus, vel populi ipsi ad fidem convertentur, vel saltem multorum ex eis animæ Christo lucrifient.

§.4. Cum autem sicut accepimus, licet Rex, & Infans prædicti, qui cum tot, tantisque periculis laboribus, & expensis necnon perditione tot naturalium Regnorum huiusmodi, quorum inibi quamplures perierunt, ipsorum naturalium dumtaxat fræti auxilio Provincias illas perlustrari fecerunt, ac Portus, Insulas, & maria huiusmodi acquisiverunt, & possederunt, ut præfertur, ut illorum veri Domini, timentes, ne aliqui cupiditate ducti ad partes illas navigarent, & operis huiusmodi perfectionem, fructum, & laudem sibi usurpare, vel saltem impedire cupientes, propterea, seu lucri commodo, aut malitia ferrum, arma, lignamina, aliasque res, & bona ad infideles deferri prohibita portarent, vel transmitterent, aut ipsos In-

Prohibita externis in casibus oras navigatio.

Amputato litium materia.

Partum in Regna Barbarica ius Lusitano confirmatum.

fideles navigandi modum edoceret, propter quæ eis hostes fortiores, ac duriores fierent, & huiusmodi prosecutio, vel impediretur, vel forsitan penitus cessaret, non absque offensa magna Dei, & ingenti totius Christianitatis opprobrio, ad obviandum præmissis, ac pro suorum juris, & possessionis conservatione, sub certis tunc expressis gravissimis penis prohibuerint, & generaliter statuerint, quod nullus nisi cum suis navibus, ac navibus, & certi tributifolutione, obtentaque prius desuper expressa ab eodem Rege, vel Infante licentia, ad dictas Provincias navigare, aut in earum portibus contractare, seu in mari piscari præsumeret, tamen successu temporis evenire posset, quod aliorum Regnorum, seu nationum personæ invidia, malitia, aut cupiditate ducti contra prohibitionem prædictam, absque, & tributifolutione huiusmodi ad dictas Provincias accedere, & in sic acquisitis Provinciis, Portibus, & Insulis, ac mari navigare, contractare, & piscari præsumerent, & exinde inter Alfonsum Regem, ac Infantem qui nullatenus se in iis sic deludi paterentur, & præsumentes prædictos quamplura odia, rancores, dissensiones, guerra, & scandala in maximam Dei offensam, & animarum periculum verisimiliter subsequi possent, & subsequerentur.

§.5. Nos præmissa omnia, & singula debita meditatione, attendentes, quod cum olim præfato Alfonsi Regi quoscumque Saracenos, ac Paganos, aliosque Christi inimicos ubicumque constitutos, ac Regna, Ducatus, Principatus, dominia, possessiones, & mobilia, & immobilia, bona quæcumque per eos detenta, ac possessa invadendi, conquirendi, expugnandi, debellandi, & subjugandi, illorumque personas in perpetuam servitutem redigendi, ac Regna, Ducatus, Comitatus, Principatus, Dominia, possessiones, & bona sibi, & successoribus suis applicandi, appropriandi, ac in suos successorumque suorum usus, & utilitatem convertendi, aliis nostris literis plenam, & liberam inter cætera concessimus facultatem; dictæ facultatis obtentu idem Alfonsus Rex, seu quis auctoritate prædictus Infans iuste, & legitime insulas terras, portus, & maria huiusmodi acquisivit, ac possedit, & possidet, illaque ad eundem Alfonsum Regem, & ipsius Successores de iure spectant, & pertinent, neque quivis alius, ex Christi fidelibus absque ipsorum Alfonsi Regis, & Successorum suorum licentia speciali de illis se hæcenus intromittere licite potuit, nec potest quoquomodo, ut ipse Alfonsus Rex, ejusque successores, & infans, eo sincerius huic tam piissimo, ac præclaro, & omni ævo memoratu dignissimo operi, in quo cum animarum salus, fidei augmentum, & illius hostium depressio procurentur, Dei, ipsiusque Fidei, ac Reipublicæ universalis Ecclesiæ rem agi conspicimus insistere valeant, & insistant, quos sublati quibusvis dispendiis amplioribus, seu per nos, & Sedem Apostolicam favoribus, &

Et in ea que  
in posterum  
comparanda  
erunt.

Concedenda  
rum in his Re-  
gnis legum au-  
toritas colla-  
ta.

Martini V. &  
Eugenii IV.  
confirmata  
privilegia.

bus, & gratis munitos fore conspexerint, de præmissis omnibus, & singulis plenissime informati motu proprio, non ad ipsorum Alfonso Regis, & Infantis, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam maturaque prius desuper deliberatione præhabita auctoritate Apostolica, & ex certa scientia de Apostolicæ potestatis plenitudine literas facultatis præfatas, quarum tenores de verbo ad verbum præsentibus haberi volumus pro insertis, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis ad ceptensem, & prædicta, & quæcumque alia, etiam ante datam dictarum facultatem literarum acquisita, ea que in posterum nomine dictorum Alfonso Regis, suorumque successorum, & Infantis in ipsis, & illis circumvicinis, & ulterioribus, ac remotioribus partibus, de Infidelium, seu Paganorum manibus acquiri potuerunt, Provincias, Insulas, Portus, & maria quæcumque extendi, & illa sub ejusdem facultatis literis comprehendendi, ipsarumque facultatis, & præsentium literarum vigore jam acquisita, & que in futurum acquiri contigerit, postquam acquisita fuerunt ad prælatum Regem, & successores suos, ac infantem ipsamque conquestam, quam a capitibus de Borados, & de Nam usque per totam Ghineam, videlicet versus illam meridionalem plagam extendi, harum serie declaramus, etiam ad ipsos Alfonso Regem Successores suos, ac Infantem, & non ad aliquos alios spectasse, & pertinuisse, ac in perpetuum spectare, & pertinere, de jure, necnon Alfonso Regem, & successores suos, ac Infantem prædictos in illis, & circa ea quæcumque prohibitiones, statuta, & mandata, etiam penalia, & cum cuiusvis tributi impositione facere, & de ipsis, & de rebus propriis, & aliis ipsorum Dominis disponere, & ordinare potuisse, ac nunc, & in futurum posse libere, & licite tenore præsentium decernimus, & declaramus, ac pro potioris juris, & caute suffragio jam acquisita, & que in posterum acquiri contigerit, Provincias, Insulas, Portus, loca, & maria quæcumque, quotcumque, & qualicumque fuerint, ipsamque conquestam a capitibus de Boradoch, & de Nam prædictis Alfonso Regi, & successoribus suis Regibus dictorum Regnorum, ac Infanti præfatis perpetuo donamus, concedimus, & appropriamus per præfentes.

§. 6. Præterea cum ad perficiendum opus hujusmodi multipliciter sit opportunum quod Alfonso Rex, & successores, ac Infans prædicti, necnon personæ, quibus hoc duxerint, seu aliquis ipsorum duxerit committendum illius dicto Joanni Regi per felicis recordationis Martinum Quintum, & alterius indultorum etiam inclytæ memoriæ Eduardo eorundem Regnorum Regi, ejusdem Alfonso Regis Genitori per piæ memoriæ Eugenium Quartum Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessorum versus dictas partes cum quibusdam Saracenis, & infidelibus

de quibuscumque rebus, & bonis, ac vitalibus, emptiones, & venditiones, pro ut, congruit facere, necnon quoscumque contractus inire, transigere, pacisci, mercari, ac negotiari, & merces quascumque ad ipsorum Saracenorum, & Infidelium loca, dummodo ferramenta, lignamina funes, naves, seu armaturarum genera non sint deferre, & ea dictis Saracenis, & Infidelibus vendere, omnia quoque alia, & singula in præmissis, & circa ea opportuna, vel necessaria facere, gerere, vel exercere, ipsique Alfonso Rex successores, & Infans in jam acquisitis, & per eum acquirendis Provinciis, Insulis, ac locis quascumque Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca fundare, ac fundari, & construi, necnon quascumque voluntarias personas Ecclesiasticas, seculares quorumvis etiam Mendicantium ordinum regulares (de superiorum tamen suorum licentia) ad illa transmittere, ipsæque personæ inibi etiam, quæ advenerint commorari, ac quorumcumque in dictis partibus existentium, vel accedentium confessiones audire, illisque auditis, in omnibus, præterquam Sedi prædictæ reservatis casibus debitam absolutionem impendere, ac penitentiam salutarem injungere, necnon Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant, libere, ac licite decernimus ipsique Alfonso, & Successoribus suis Regibus Portugalliæ qui erunt in posterum, & Infanti præfato concedimus, & indulgemus.

§. 7. Ac universos, & singulos Christi fideles, Ecclesiasticos, Sæculares, & ordinum quorumcumque regulares, ubilibet per orbem constitutos, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel præminentie fuerint, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, Imperiali, Regali, Ducali, seu alia quacumque majori Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, obsecramus in Domino, & per aspersionem sanguinis Domini nostri Jesu, cujus, ut præmittitur res agitur, exhortamur, eisque in remissionem suorum peccaminum injungimus, necnon hoc perpetuo prohibitionis edicto districtius inhibemus, ne ad acquisita, seu possessa nomine Alfonso Regis, aut inconquisita hujusmodi consentientia Provincias, Insulas, Portus, Maria, & loca quæcumque, seu alias ipsi Saracenis Infidelibus, vel Paganis armæ ferrum, lignamina, aliaque a jure Saracenis deferri prohibita quoquomodo, vel etiam absque speciali ipsius Alfonso Regis, & successorum suorum, & Infantis licentia, merces, & alia a jure permisa deferre, aut per maria hujusmodi navigare, seu deferri, vel navigari facere, aut in illis piscari, seu de Provinciis, insulis, portibus maribus, & locis, se aliquibus eorum, aut de conquista hujusmodi, seu introrittere, vel aliquid per quod Alfonso Rex, & Successores, & Infans prædicti quominus acquisita, & possessa pacifice possideant, ac conquestam hujusmodi prosequantur, & faciant per se, vel alium, seu alia, directe,

Concessa extruendarum Ecclesiarum potestas.

Ferrum, & lignamina ad Barbaros deferri prohibita.

Censura Ecclesiasticæ prævaticatus in fide.

recte, vel indirecte, opere, vel consilio facere, aut impedire quoquomodo præsumant.

§. 8. Qui vero contrarium fecerit ultra poenas contra deferentes arma, & alia prohibita Saracenis quibuscumque jure promulgatas, quas illos incurrere volumus ipso facto si personæ fuerint singulares excommunicationis sententiam incurrant; si communis, vel Universitas, Civitas, Castri, Villa, seu loci, ipsa civitas castrum, villa, seu locus interdicto subiaceat eo ipso, necnon contrafacientes ipsi, vel aliqui eorum excommunicationis sententia absolvantur, nec interdicti hujusmodi relaxationem Apostolica, seu alia quavis auctoritate obtinere possint, nisi ipso Alfonso, & Successoribus, ac Infanti prius pro præmissis congrue satisfecerint, aut desuper amicabiliter concordaverint cum eisdem, mandantes per Apostolicam scripta venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Ulixbonensi, Silvensi, ac Ceptensi Episcopis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, quoties pro parte Alfonso Regis, & illius Successorum, ac Infantis prædictorum, vel alicujus eorum desuper fuerint requisiti, vel aliquis ipsorum fuerit requisitus illos, quos excommunicationis, & interdicti sententias hujusmodi incurrisse constituit tamdiu Dominicis, aliisque festivis diebus in Ecclesiis, dum inibi major populi multitudo convenerit ad divina, excommunicatos, & interdictos, aliisque pænis prædictis innodatos fuisse, & esse auctoritate Apostolica declarent, & denuncient, necnon ab illis nunciari, & ab omnibus arctius evitari faciant, donec pro præmissis satisfecerint, seu concordaverint, ut præfertur.

§. 9. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo; non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Cæterum ne præfentes litteræ, quæ a nobis de nostra certa scientia, & matura desuper deliberatione præhabita emanarunt, ut præfertur, de subreptionis aut nullitatis vitio a quoquam imposternis valeant impugnari, volumus, & auctoritate apostolica, scientia ac potestate prædictis, harum serie decernimus pariter, & declaramus, quod dictæ litteræ, & in eis contenta de subreptionis, vel obreptionis, vel nullitatis, etiam exordinarie, vel alterius cuiuscumque potestatis, aut quovis alio defectu impugnari, illarumque effectus retardari, vel impediri nullatenus possint, sed in perpetuum valeant ac plenam obtineant roboris firmitatem; irritum quoque sit, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel inguoranter contigerit attentari.


§. 11. Et insuper quia difficile foret præfentes nostras litteras ad quæcumque loca deferre. Volumus, & dicta auctoritate harum serie decerpimus, quod earum

transumpto manu publica, & sigillo Episcopalis, vel alicujus Superioris Ecclesiasticæ curiæ munito plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ originales litteræ forent exhibite vel ostensæ, & excommunicationis, aliaque sententiæ in illis contentæ infra duos menses computandos a die, qua ipse præfentes litteræ, seu carta, vel membrana earum tenorem in se continentes valis Ecclesiæ Ulixbonensis affixæ fuerint, perinde omnes, & singulos contrafacientes supra dictos liquet, ac si ipse præfentes litteræ eis personaliter & legitime intimatæ, ac præsentatæ fuissent.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, constitutionis, donationis, concessionis, appropriationis, Decreti, obsecrationis, exhortationis, injunctionis, inhibitionis, mandati, & voluntatis infringere, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto, sexto idus Januarii, Pontificatus nostri anno octavo.

**CALLISTUS TERTIUS**  
**P A P A C C X I.**  
**ANNO DOMINI MCCCCLV.**



**C**allistus Tertius Hispanus antea Alphonfus S. R. E. Tit. SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis Borgia Valentinus Episcopus electus est in Pontificem die 8. Aprilis 1455. Sedit in Pontificatu temporibus Friderici III. Regis Romano.

Datum die 8. Januarii Anno Domini 1454. Pontif. An. 8.